

Ekonomiechefer och styrning

Ekonomiechefsenkät 2016. Undersökningen genomfördes i enkätform under juni 2016 och sändes ut till landets centralt placerade ekonomiechefer inom landsting/regioner samt kommuner och i några förekommande fall också stadsdelsorganisationer. Totalt fick 323 personer enkäten. 165 svarade, det betyder en svarsfrekvens på 51 procent. Bland de svarande är 47 procent kvinnor och 53 procent män.

Visions kommentar

Hur kan vi förbättra styrningen i välfärden i syfte att skapa mer effektiva verksamheter och större nytta för medborgarna? Den frågan utreds just nu på uppdrag av regeringen. Civilminister Ardalan Shekarabi, har gett Statskontoret i uppdrag att utreda den statliga styrningen av offentlig sektor. Han har aviserat att det behövs en utveckling av styrningen med tillit som utgångspunkt.

Målet är att styrningen ska utvecklas i en riktning som innebär att medarbetarnas kunskaper, erfarenhet och yrkesetik ska bli mer vägledande.

Det är tydligt att en alltför omfattande styrning som bygger på tillsyn, kontroll och mätningar hindrar medarbetare att vara de proffs som de är. Dagens styrmodeller i välfärden tenderar att ge administrativt merarbete utan att verksamhetsnyttan alltid är utredd.

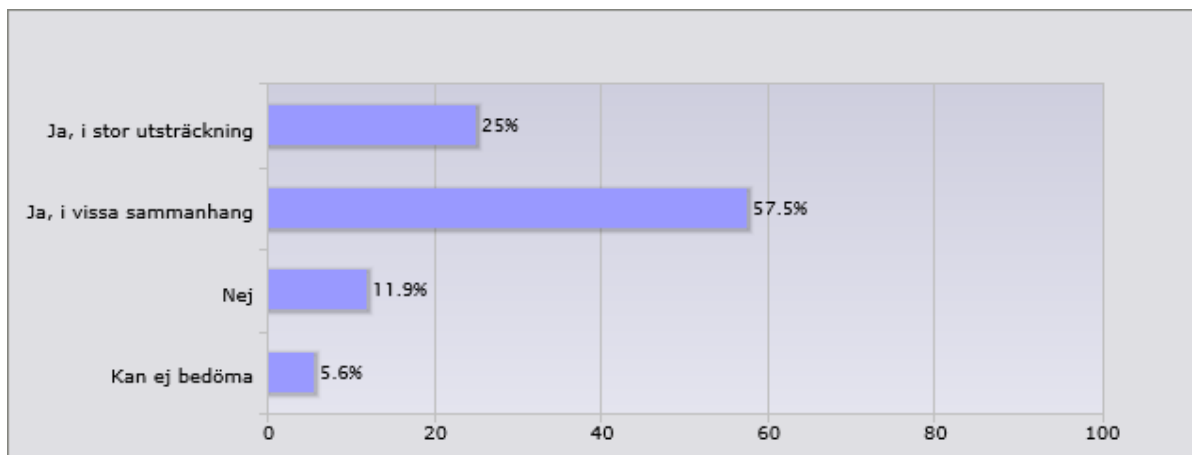
En effektiv välfärd kräver flexibilitet och tillit till att medarbetare använder sin kompetens på bästa sätt. Här har staten och huvudmännen ett gemensamt ansvar för att minska detaljstyrningen av offentlig verksamhet. Det måste finnas en rimlig balans mellan kontroll och tillsyn och möjligheten att kunna utveckla och förbättra verksamheten.

Dagens välfärd präglas av att framgång är att detsamma som att undvika att göra fel. Genom den detaljerade kontrollen, granskningen och tillsynen har det vuxit fram en oro att inte göra rätt. Medarbetare inom välfärden tillbringar så mycket tid med att administrera och dokumentera, att det blir på bekostnad av deras yrkesutövande och tid för medborgare i behov av stöd.

Dokumentationskraven tar fokus från det som verkligen höjer kvaliteten. Dessutom riskerar yrkes stoltheten att utarmas när kärnuppdraget, det man utbildat sig för, minskar i tid.

Statlig kontroll som belastar med onödig administration

Upplever du att det finns en statlig kontroll som belastar er kommun/landsting/region med onödig administration?

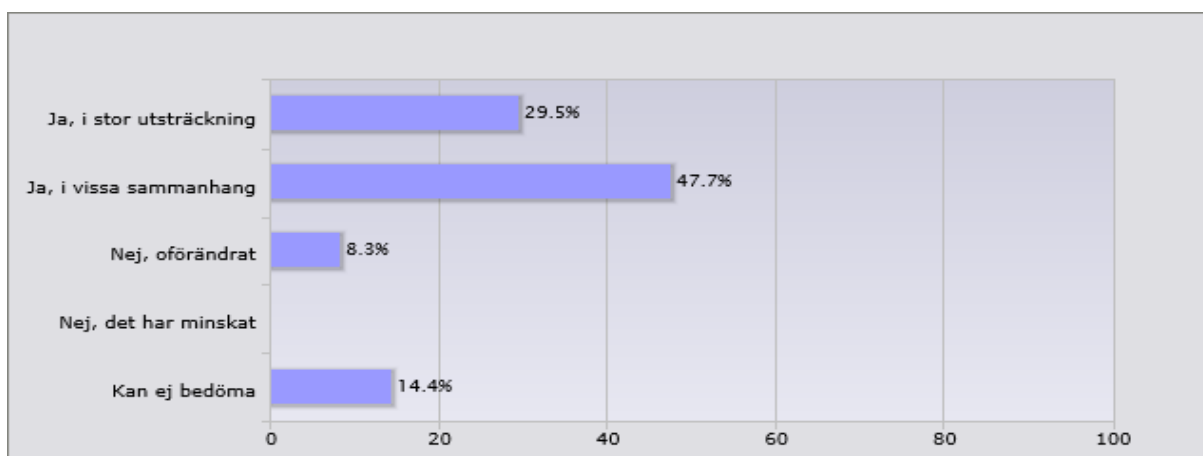

Åtta av tio ekonomichefer upplever att det i stor utsträckning eller i vissa sammanhang finns statlig kontroll som belastar den egna organisationen med onödig administration. Ekonomicheferna uppger att det är framför allt de riktade statsbidragen som med sina stora krav på detaljer i ansökan och återredovisning/uppföljning har ökat administrationen. Därutöver tillkommer bevakning, rekvisering och utbetalning. Vissa verksamheter har en tung rapportering till statliga myndigheter.

De riktade statsbidragen riskerar också att styra resurser till område som kommunen i och för sig har behov för, men som gör att den långsiktiga lokala planeringen kan bli lidande.

Statlig kontroll har ökat

Upplever du att den statliga kontrollen över kommunerna/landstingen/regionen har ökat de senaste fem åren?

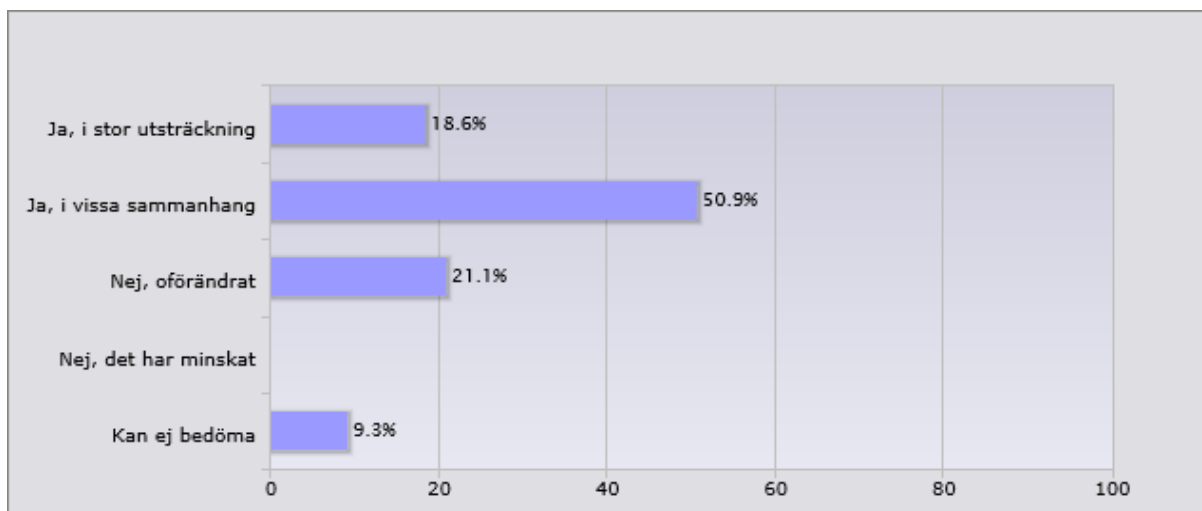

Drygt sju av tio ekonomichefer (77 %) upplever att kontrollen från staten har ökat de senaste fem åren. Man ser att staten intervenerar i många frågor och att det för sig en, som någon uppgav, lavinartad ökning, av belastande onödig administration. En granskning och kontroll som fokuserar på brister ger

också bilden av att kontroller behövs. En mer balanserad bild/rapportering skulle förbättra möjligheterna att leda mer utifrån ett förtroendefullt samarbete mellan nivåerna.

Efterfrågan av kontroll från lokala politiker

Upplever du att politiker/förtroendevald i din kommun/landsting/region efterfrågar mer kontroll och mätningar de senaste fem åren?

Nästan var sju av tio (69,5 %) upplever att de lokala politikerna efterfrågar mer kontroll och mätning än vad de gjorde för fem år sedan. Var femte menar dock att det är oförändrat.

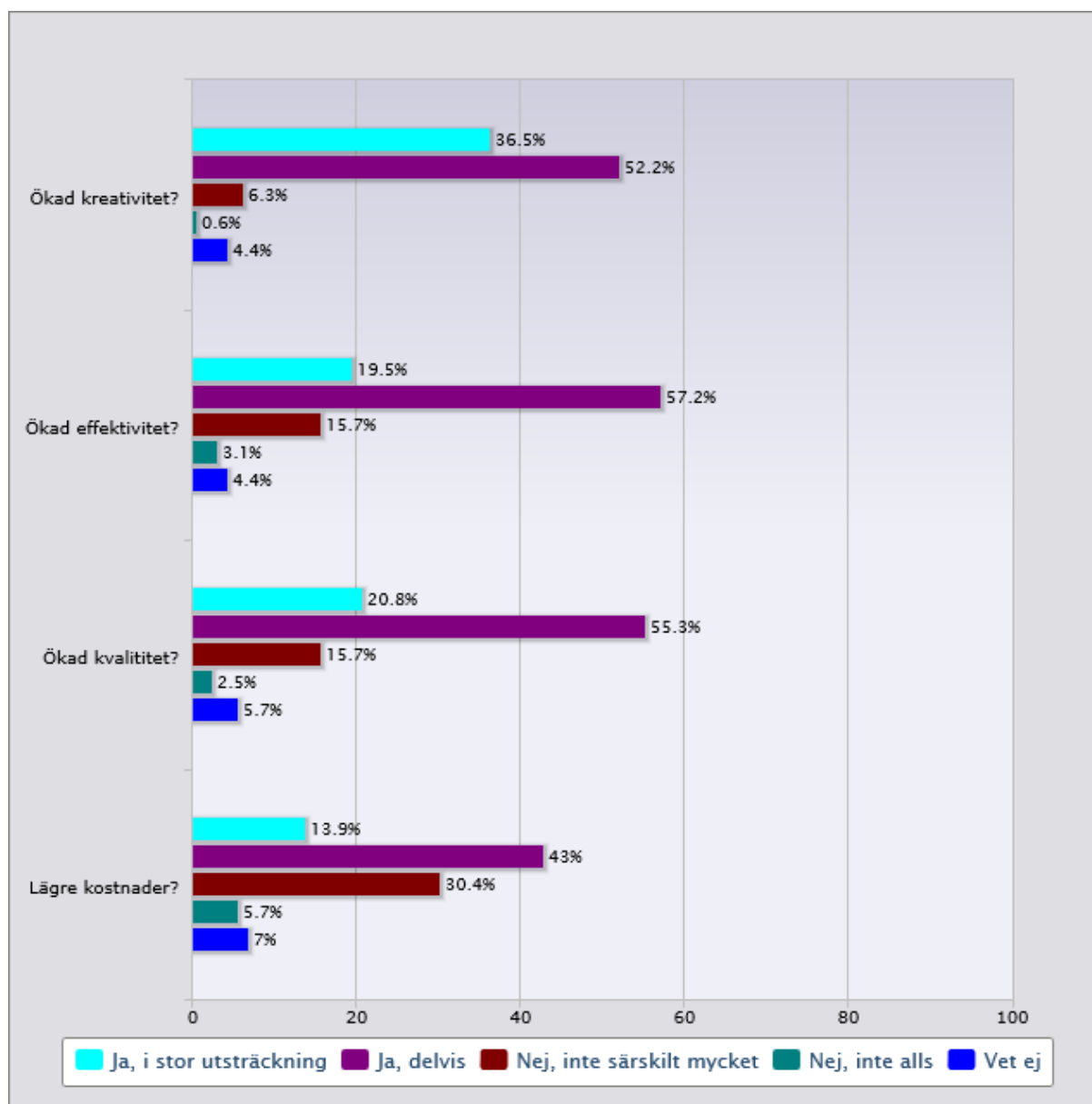
Möjligheten att jämföra standardkostnader och olika nycketal har ökat. Tillgängligheten av mått har förbättrats och utökats genom olika verktyg, tex KOLADA och KKIK.. En trytande ekonomi och tuffa politiska prioriteringar ger en ökad efterfrågan på uppföljning och kontroll.

En detaljerad uppföljning av verksamheten när den fungerar upplevs som påfrestande och verksamheterna känner sig detaljstyrda och misstrodda. En av respondenterna beskriver att misstron är nästan det jobbigaste med yrket. Det känns som om någon vaktar varje steg. Flexibiliteten minskar och mer tid går åt till egenkontroll och att man som ekonomichef har god insikt i detaljfrågor.

En annan beskriver att det gäller att hitta en balans så att ledningen inte upplever att de inte är informerade.

Styrning med större inslag av tillit

Tror du att styrning med större inslag av tillit ute i verksamheterna kan bidra till...

Ekonomicheferna anser att kreativitet, effektivitet och kvalitet ökar med en tillitsbaserad styrning där medarbetarnas kreativitet och nytänkande om hur verksamheten kan utvecklas tas tillvara.

Det finns en stor potential hos medarbetare att använda sin yrkeskunskap, erfarenhet och kompetens för att förbättra i sin verksamhet, men då behövs tid för nytänkande och kreativa processer för medarbetare. Idag finns mycket kontroll, tillsyn och mätningar av verksamheter som man tror bidrar till utveckling. Men detta kan också hämma.

Drygt var tredje (36 %) (eller nästan var fjärde) tror dock inte att man kan få lägre kostnader genom tillitsbaserad styrning.

